

Afdeling	: DV - PUZA - Verkiezingen	B&W-voorstel:
Naam opsteller voorstel	: Peter Verdonschot	DJ-2210317
Portefuillehouder	: mr. R.J.H. (Raymond) Vlecken CBM	Zaaknummer:
		2202426
		Publicatie:
		Openbaar

Onderwerp

Organisatie verkiezingen 2023

Voorstel

1. In te stemmen met het tellen van stembiljetten met een Centrale Stemopneming (CSO) voor de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023;
2. In te stemmen met het instellen van een Gemeentelijk Stembureau (GSB) voor de Tweede Kamerverkiezing van 22 november 2023;
3. In te stemmen met het verlenen van mandaat aan het afdelingshoofd Dienstverlening voor het aanwijzen en benoemen van stembureauleden en (ondersteunend) personeel en stembureaus voor de komende Tweede Kamerverkiezing in Weert.

Inleiding

De gemeente Weert organiseert op woensdag 22 november 2023 de Tweede Kamerverkiezing. 39.453 kiesgerechtigden uit Weert (peildatum 10 juli 2023) mogen dan hun stem uitbrengen.

Voorheen vond het tellen van de stembiljetten plaats volgens een decentrale stemopneming (DSO). Hierbij telt het stembureau op de avond van de verkiezing de stemmen per partij én per kandidaat. Sinds 1 januari geldt de nieuwe Kieswet. Daarom worden de processen en de organisatie van de verkiezingen op een aantal punten aangepast en opnieuw geformaliseerd.

Het voorstel is om vanaf nu de "centrale stemopneming" (CSO, ook wel centraal tellen) te organiseren voor het tellen van de uitgebrachte stemmen. Op de verkiezingsavond tellen de stembureaus alleen de stemmen per partij. Het gemeentelijke stembureau telt de volgende dag de stemmen per partij en per kandidaat.

Weert, 11 september 2023	S		B	W	W	W	W	W
	HvdB		RV	MvdH	WvE	SW	LS	MF
		akkoord						
		bespreken						

Soort besluit: Besluit college

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:
- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

Beslissing d.d.: 19 september 2023

Nummer: 18

De secretaris, 

Doel(en)

Centrale stemopneming zorgt voor een betrouwe uitslag

Het doel is een verbeterde controleerbaarheid en transparantie van de stemopneming, wat bijdraagt aan een grotere betrouwbaarheid van de uitslag. Dit maakt ook het telproces beter te organiseren en beheersbaar, gelet op de (landelijke) problemen bij het nachtelijke tellen van de stemmen bij de verkiezingen in maart 2023.

Resultaten

De verkiezingen in november 2023 verlopen goed en we kunnen een betrouwbare verkiezingsuitslag vaststellen, door voldoende ruimte om veilig, nauwkeurig en op een transparante manier stemmen te tellen.

Activiteiten

De voorbereidingen voor het organiseren van de verkiezingen zijn in volle gang. De activiteiten die uitgevoerd zijn en nog uitgevoerd moeten worden, zijn opgenomen in de planning dat door het team Verkiezingen is opgesteld.

Argumenten

1.1 De "centrale stemopneming" (CSO) bevordert een betrouwbare uitslag

Centrale stemopneming (CSO) is beter te controleren en dat maakt de verkiezingsuitslag betrouwbaarder. Vanwege de grote aantallen stembiljetten die geteld moeten worden, worden bij CSO de stembiljetten in twee delen geteld: 's avonds op partijniveau en de dag erna op kandidaatniveau. Hierbij worden zo nodig de sorteer- of telfouten van woensdagavond onderzocht en gecorrigeerd. De stemopneming op één centrale locatie is zo makkelijker te volgen en te controleren voor kiezers, partijen, pers en andere waarnemers. Hiermee is er een betere, betrouwbare en controleerbare uitslag.

1.2 Het landelijke experiment Centrale Stemopneming (CSO) is succesvol verlopen

De afgelopen jaren hebben veel gemeenten meegedaan aan het landelijke experiment "Centrale Stemopneming" (CSO). De stembureaus op woensdag tellen alleen de uitslag op partijniveau, waardoor zij 's avonds eerder klaar zijn, maar er wel diezelfde avond nog een voorlopige uitslag beschikbaar is. Tijdens de CSO op de dag na de stemming zijn de stembiljetten op partij- en kandidaatniveau centraal (her)geteld door het Gemeentelijk Stembureau (GSB), waarbij eventuele verschillen of fouten van de sneltelling op woensdagavond worden uitgezocht en opgelost. Op vrijdag wordt de uitslag definitief vastgesteld en bekend gemaakt door het GSB. Bij de provinciale en landelijke verkiezingen wordt vervolgens de uitslag van onze gemeente aangeleverd bij het desbetreffende Centraal Stembureau van die verkiezing. Omdat het landelijk experiment succesvol was, is het een logische vervolgstap om dit in Weert nu ook toe te passen. Ook om de problemen op de stembureaus (zoals in maart 2023) bij het tellen tot diep in de nacht te voorkomen.

1.3 College heeft bevoegdheid om te kiezen voor CSO

Vanwege de nieuwe Kieswet (die per 1 januari 2023 is ingegaan) heeft het college nu de bevoegdheid om te kiezen voor Centrale Stemopneming. Hierdoor is er nu geen apart raadsbesluit per verkiezing meer nodig.

2.1 Het college stelt een Gemeentelijk Stembureau in voor de stemopneming

Het Gemeentelijk Stembureau (GSB) stelt de uitslag van Weert vast. Op grond van de nieuwe Kieswet per 1 januari 2023 wordt voortaan de uitslag van de eigen gemeente altijd

gecontroleerd, geteld en vastgesteld door een GSB. Het GSB komt in een openbare zitting op de dag na de stemming bijeen, waarbij de processen-verbaal van woensdagavond worden gecontroleerd, de stembiljetten worden (her)geteld om vervolgens de uitslag van deze gemeente vast te stellen en in te voeren in het systeem van de Kiesraad. Zo nodig kan het GSB hier meerdere dagen over doen. De bijbehorende Centrale Stemopneming staat onder leiding van dit GSB. Het GSB maakt hiervan een eigen proces-verbaal op.

Dit betekent in de praktijk dat de GSB-leden de centrale stemopneming (CSO) begeleiden. Het tellen gebeurt op woensdag 22 november en donderdag 23 november en eventueel vrijdag 24 november. De vastgestelde uitslag en het proces-verbaal worden vervolgens op vrijdag aangeleverd in Maastricht bij het Hoofd Stembureau voor de Tweede Kamerverkiezing.

Het gevraagde collegebesluit formaliseert de instelling van het GSB voor de verkiezingen.

De locatie voor het GSB is de Poort van Limburg aan de Werthaboulevard 1, 6001 HZ in Weert. Het team GSB bestaat uit de projectleider en overige leden uit het projectteam Verkiezingen en het afdelingshoofd Dienstverlening.

3.1 Veel ambtenaren en burgers worden ingezet als (ondersteunend) personeel voor de verkiezingen.

Bij iedere verkiezing worden steeds opnieuw veel ambtenaren en burgers ingezet als stembureau lid, teller, ondersteunend personeel bij de CSO, etc. Op grond van de Kieswet wijst het college deze personen aan. In de praktijk zijn er echter vaak veel wijzigingen in de bezetting, soms zelfs nog op de dag van de stemming zelf. Het is daardoor niet haalbaar om steeds tijdig een nieuw collegevoorstel in routing te brengen. Door dit nu te mandateren aan het afdelingshoofd Dienstverlening, kunnen steeds ad hoc en adequaat de vervangers als (ondersteunende) personeel worden benoemd en ingezet.

Het gevraagde collegebesluit formaliseert de aanwijzing van het (ondersteunend) personeel en stembureau leden voor de verkiezingen.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Centrale Stemopneming tellen kost extra tijd en geld

We zijn ons bewust van extra organisatorische inzet. Desondanks levert dit voldoende ruimte op om veilig en nauwkeurig stemmen te tellen op transparante wijze én een betrouwbare uitslag. De goede landelijke ervaringen bij de afgelopen 3 verkiezingen (ook in coronatijd) en het advies van de kiesraad voor deze keuze, maakt dat de gemeente Weert nu ook kiest voor de CSO en niet meer voor de oude telmethode van de "decentrale stemopneming" (DSO).

1.2 Het besluit voor Centrale Stemopneming moet steeds uiterlijk op de dag van de kandidaatstelling gepubliceerd zijn

Op grond van artikel N 1 Kieswet moet het besluit tot het houden van een centrale stemopneming uiterlijk op de dag van de kandidaatstelling voor een verkiezing worden bekendgemaakt. Dat is voor de komende verkiezingen uiterlijk op 9 oktober 2023. Publicatie gebeurt op de website <https://weert.nl/verkiezingen> en op www.overheid.nl. Als op deze datum dit besluit nog niet is genomen en gepubliceerd, moet de gemeente automatisch decentraal tellen bij de stemopneming. Dat wil zeggen dat dan alle stembureaus op woensdag op partij- én kandidaatniveau de uitslag moeten vaststellen en het GSB op donderdag al deze processen-verbaal inhoudelijk moeten controleren en zo nodig bij vermeende fouten of onverklaarde verschillen de stembus alsnog moet hertellen. Dit laatste levert dan alsnog een verkapte CSO op qua organisatie.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Voor het organiseren van de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023 is aan de raad voorgesteld (Dj-2195139) om een incidenteel budget van € 111.000 en voor de vervanging van de materialen een investeringsbudget van €40.000 beschikbaar te stellen. De raad beslist op 28 september a.s. hierover.

Overleg gevoerd met

Intern:

Joanny Steijvers (projectleider Verkiezingen), Rian Doggen-Knoors (Afdelingshoofd Dienstverlening), Edward Salman (Financieel Adviseur), Lindy Bos (communicatie medewerker).

Extern:

Bert Kuijter (externe adviseur verkiezingen van Organisatie Advies Kuijter)

Participatie

Niet van toepassing

Communicatie

De bijgevoegde besluiten worden na vaststelling gepubliceerd op www.overheid.nl en op www.weert.nl/verkiezingen.

De kiezer wordt via de gebruikelijke wijze weer geïnformeerd over hoe en waar te stemmen, etc. Dit doen we via onze website en social mediakanalen, berichten en artikelen in de digitale nieuwsbrieven, de huis-aan-huis bezorgde kandidatenlijsten en een extra bijsluiter bij de stempas. Hierin staat ook de uitleg van de werking van de CSO.

Planning

De voorbereidingen voor het organiseren van de verkiezingen zijn in volle gang. Op woensdag 22 november 2023 zijn de landelijke Tweede Kamerverkiezingen. Het tellen gebeurt op woensdag 22 november, donderdag 23 november en eventueel vrijdag 24 november.

Evaluatie

Na afloop van de verkiezingen wordt het college middels een evaluatie geïnformeerd over de werking en ervaringen van het CSO tijdens de komende verkiezingen.

Bijlage(n)

- *Besluit tot instelling van het Gemeentelijk Stembureau*
- *Besluit ondersteunend personeel verkiezingen*